

Gertrud Burger

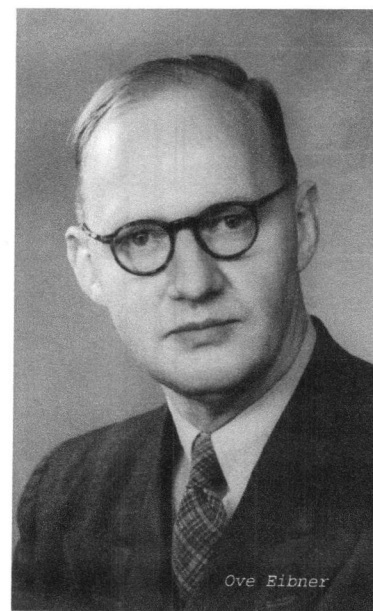
I 1920 rejste Gertrud Burger til Horsens for at hjælpe sin tante Frieda og blev glad for at være i Danmark. På et tidspunkt fik hun plads i Århus.

Det lykkedes hende at blive sygeplejeelev, og hun fik sin uddannelse på kommunehospitalet i Århus.

Skæbnen ville, at hun aldrig kom til at praktisere sin gerning. En vis **Ove Eibner** blev hendes patient, de forelskede sig og blev gift 1926.

Dengang kunne man ikke have gifte sygeplejersker ansat, så hun blev hjemmegående husmoder.

De byggede en dejlig villa i det sydlige Århus, og Gertrud, som var meget haveinteresseret, var i nogle år med i bestyrelsen for have-

skabet. Børn blev det ikke til, men de adopterede **Hanne**, som siden blev hospitalslaborant. Hun er gift med **Ove Lauritsen** og bor i Kirke Værløse. De har ingen børn sammen.

Ove Eibner døde i 1987. Gertrud blev boende i villaen, men efter et fald, hvor hun kom slemt til skade, måtte hun på plejehjem. Hun døde 1997.

Gertrud Eibner, født Burger fortæller

Jeg er født den 18.5.1901 i Berlin – Moabit, Lübeckerstrasse. Min far var glasblæser, havde sin fabrik i Berlin, Friederichstrasse. Lavede instrumenter til hospitaler og videnskabelige undersøgelser. Min far, Willy Burger og mor (Burger) er født i Schlesien, Klasdorf. Blev gift i juni 1900 i Berlin. Mine bedsteforældre stammede fra Böhmen. Bedstefar var også glasblæser. Min far havde 3 søskende, 2 søstre, som var gift, og en ugift bror. Han rejste som ung til Dar-es-Salaam, Afrika. Startede helt uden penge – begyndte som kartoffelskræller og endte med at eje et stort hotel og en kaffeplantage. Solgte det hele i 1911, men mistede på grund af krigen alle værdier til englænderne i 1914. Boede til sin død i Berlin.

Jeg havde 3 brødre.:

Herbert, født 25.12.1902 i Moabit. Var gift – døde i 1946. Far til Anita, som bor i Zürich, Schweiz, er barnesygeplejerske, gift med ingeniør Werner Gebauer, har 2 børn, Urs og Nicole.

Georg, født i Pankow, hvortil vi flyttede i 1904. Født 19.11. 1905. Ikke gift, døde 1.8.1939.

Wilhelm, født 15.1. 1908. Gift 2 gange. Bor i Kiel, er glasblæser og havde egen fabrik i Kiel, som lavede hospitalsudstyr. Død 1983.

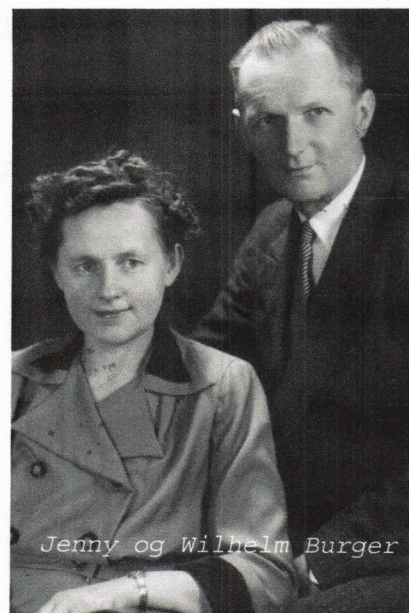
Min mor boede 6 år i Odense med sin far og 4 søskende. Hendes mor døde, da hun selv var 18 år. Hendes far giftede sig ikke igen. Der var 4 søskende på 17, 12, 7, og 5 år. Dem plus faderen skulle min mor passe. Det må ikke have været morsomt.

De flyttede fra Schlesien, da der ikke var noget arbejde i Tyskland, til Fyns Glasværk, Odense.

De 4 søskende var følgende:

- 1) Onkel Karl, som giftede sig med tante Gertrud. Var som 5-årig flyttet til Danmark med sine forældre. Hendes far var også glasblæser. Karl og Gertrud blev i Danmark, fik 4 børn:
 - 1.1. Ingrid, blev gift og fik 2 børn. Ingrid og hendes mand er døde.
 - 1.2. Helmut, blev og fik 3 børn. Helmut og hans kone er døde
 - 1.3. *Min far* Felix, blev gift med Eva, som er død. De fik 4 børn
 - 1.4. Käthe, ugift
- 2) Onkel Felix, som giftede sig med tante Gertruds søster. De fik 2 børn
- 3) Tante Frida, som giftede sig med Gustav Rathlev, som kom til Danmark, da han var 8 år. Var væver i Odense, hvor de blev gift. De flyttede til Horsens 1914. Fik en datter
 - 3.1. Esther, født 1918.
Gustav Rathlevs søster fru Behr, som havde en systue i Odense, lærte tante Frida at sy. Her traf de to hinanden. Fru Behr har en søster Rita Behr, som bor i Odense. Rita Behr og Esther Rathlev kommer meget sammen.
- 4) Tante Mariechen, som bor i Tyskland, giftede sig med August Steinkopf. De fik 2 børn, boede i Pankow, en forstad til Berlin. August Steinkopf havde et stort trykkeri, som hans søn overtog.. Datteren Gerda er nu død.

I dag er alle min mors søskende, deres mænd og koner døde – tante Gertrud, som blev født 20.8.1879 døde 2.12.1978.

Jeg havde et dejligt barndomshjem, hvor vi i 8 år var 6 personer. Da jeg var barn, var der kun petroleumslamper, ingen gas, men store kakkellovne med hvide kakler. Vinteraftnerne var lange. Inden petroleumslamperne skulle tændes, sad min mor og vi søskende rundt om ovnen. Mor åbnede ovndøren, lagde mere træ på og fortalte eventyr. Helst fra hendes egen barndom. Det var en stor oplevelse.

Om sommeren boede vi altid 5 uger på landet på en gård, hvor vi lejede 2 værelser og adgang til køkken. Det var gerne ved skov og strand. Mor lavede selv mad. Vi andre gik i skoven, samlede brænde til komfuret. Vi plukkede også blåbær, som vi fik med mælk og sukker.

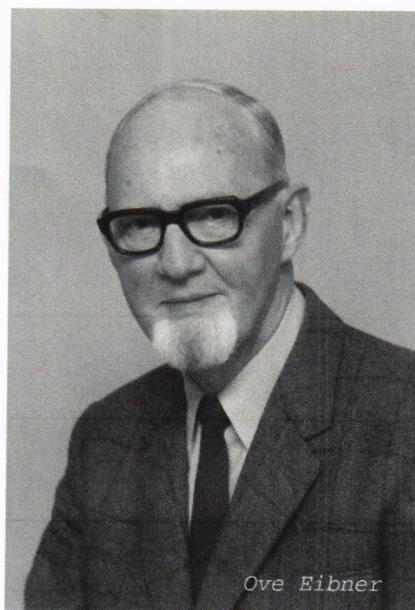
Om eftermiddagen gik vi ud for at bade. Min mor gik med, men sad altid på stranden og passede på os, når vi gik i vandet.

Det var altid en herlig ting, når vi om aftenen hentede min far, som kom med toget. Han kunne ikke holde så lang en ferie. Det var altid en herlig ting for os børn, når vi oplevede at være i kontakt med naturen. Far lærte os meget, selv om han ikke havde megen tid. Han skulle tjene penge til sin store familie. Han var stolt af os, og når vi skulle med toget, bad han altid om et halvt dusin billetter.

Når det blev efterår var vi altid i skoven for at hente svampe. Vi gik også, når det var regnvejrs. Vi fik gammelt tøj på og så af sted med toget. Far lærte os at se forskel på spiselige og giftige svampe. Vi havde frokost med, som vi spiste på en skovrestaurant. Vi fik hindbærvand til.

I 1908 blev tante Mariechen gift i Pankow, hvor far og mor holdt hendes bryllup. Min bedstefar rejste fra Odense med nogle af sine møbler. Det var meningen, han skulle bo hos sin

yngste datter (Mariechen), men det kunne han ikke lide. Han flyttede derfor hen til os. Det var vi børn glade for. Han var en hyggelig bedstefar. Vi spillede altid Domino. Han havde et sæt Dominobrikker af sort ibenholt og hvidt elfenben, så vi skulle altid først vaske hænder, inden vi skulle spille. Han fik til sidst en hjerneblødning, blev lam i højre side. Lå i sengen 1½ år, hvor min mor passede ham. Det må have været en belastning for både far og mor. Første verdenskrig, som begyndte i august 1914, oplevede vi børn som noget spændende. Vi havde i skolen lært om krige, og nu oplevede vi det selv, men det blev fire grufulde år. I september 1915 blev jeg konfirmeret og kom ud af skolen for at hjælpe min mor. Alt var på rationeringsmærker, og vi skulle stå i kø for at købe varer. De sidste år var der ingen vand, lys, gas, eller varme. Vi gik på gaden for at købe vand. Mine brødre gik stadig i skole. Jeg måtte køre på landet til familie og bekendte for at købe mad. Penge var der nok af, men man kunne ikke købe noget for dem. Min far blev indkaldt som soldat og var i 6 uger i Spremberg. Det var strengt for min mor, som nu var alene med 4 sultne børn. Da min far arbejdede for militæret og skulle lave glasinstrumenter til ammunitionsfabrikker, blev han hurtigt fritaget for militærtjeneste. Det var ellers meningen, at han skulle have været sendt til Rusland. Min onkel Steinkopf, som aldrig havde været soldat, blev indkaldt og kom til Frankrig. Det var i det hele taget strenge tider og kolde vintre. Det er ikke til at forstå, at vi kom over det.

Under sit ophold på plejehjemmet fortalte Gertrud følgende til plejehjemmets lille blad:

Et eventyr

I 1920 rejste en 19-årig tysk pige til Horsens fra Berlin. Dengang var rejsen meget besværlig og varede 2½ døgn. Men i Horsens blev hun modtaget med åbne arme, for hendes moster manglede en ung pige i huset.

Efter en tid her fortsatte hun som "barnefrøken" hos en tandlæge, og i 1923 fik hun opfyldt sit store ønske om at blive sygeplejeelev på Århus Kommunehospital.

Dengang fik eleverne kost og logi på hospitalet, men ingen løn det første halve år. Derefter fik man 30 kr. om måneden. Det næste år 40 kr., og resten af elevtiden 50 kr.

Var arbejdet spændende?

Ja, meget, og krævende. Vi arbejdede fra k. 6 morgen til kl. 8 aften og skulle egentlig have haft 2 timers middagspause, men det fik vi næsten aldrig, eller meget af pausen gik med at rulle gazebind og lave vatpinde.

Hvis sygeplejeeleven ikke gjorde, som en bestemt oversygeplejerske ønskede, risikerede hun at blive spærret inde i linnedrummet i flere timer.

Som elev skulle man arbejde et år på medicinsk afdeling og et år på kirurgisk afdeling, samt et par måneder på røntgen-tuberkulose og psykiatrisk afdeling.

Vi skulle også arbejde og bo 3 måneder på Marselisborg Hospital, hvor der var den skønneste udsigt fra vores kvistværelse til Marselisborg, hvor kong Christian jo boede om sommeren. Dengang var der også kolonihaver i kvarteret.

Glæden over udsigten kunne bøde lidt på, at selve arbejdet var svært på mange måder. Der var patienter med både børnelammelse, difteritis, skarlagensfeber, hud- og kønssygdomme. Men det sværeste var dog at arbejde på tuberkuloseafdelingen, hvor patienterne ofte var unge mennesker, der vidste, at de snart skulle dø. På en enkelt nat kunne der godt dø op til 10 mennesker. Det skete faktisk, at også nogle af personalet døde af tuberkulose.

En sygeplejerskes arbejdsdag anno 1923.

Det var ikke så lidt, vi lavede. Hør bare:

Vi startede om morgenen kl. 6 med at tage temperatur, rede senge, give morgenmad og gøre rent på stuerne før stuegangen. Servanterne skulle skures hver dag. Så var der endelig morgenmad til os.

Derefter skulle vi fx spule de grønne planter, hjælpe patienterne med toiletbesøg, varme omslag og alt muligt fornødent. Tid til samtale var der ind imellem. Vi skulle også gøre reagensglas, bækkener og urinflasker rene, samt ordne skyllerum og vejlede besøgende og føre skemaer.

Efter det første halve års prøvetid begyndte vi at få undervisning nogle aftener hver uge. Det foregik lige efter arbejdstid, altså efter kl. 20.

Den allermest specielle opgave vi fik som elever, var på røntgenafdelingen. Der skulle vi hjælpe lægerne med at holde fast på de rotter, som blev bedøvet og opereret som led i kræftforskningen. Her var det den unge dr. Krebs, der ledede arbejdet.

Færdiguddannet – og hvad så?

I april 1926 blev så et kuld nye sygeplejersker udklækket fra Århus Kommunehospital. Der var seks af dem, der skulle giftes. Dengang måtte en sygeplejerske sandelig ikke være gift, så var der ikke mere arbejde til dem på hospitalet. Men i de nystiftede hjem blev der også brug for deres kunnen. Én af disse nyuddannede, nygifte sygeplejersker var undertegnede

Gertrud Eibner, afd. Vest

PS: I 1985 blev jeg som ”veteran” inviteret til at deltage i en reception på kommunehospitalet, hvor man afslørede en buste af professor Krebs, som jo har betydet meget i den danske kræftforskning.